

Η Χοιροκοιτία πολιτιστικός θησαυρός της γης

Από τις 2 Δεκεμβρίου η Χοιροκοιτία εντάσσεται στους πολιτιστικούς θησαυρούς της Γης με άλλους 29 θησαυρούς απο όλο τον κόσμο. Το κυριότερο κριτήριο για την επιλογή του συνοικισμού της Χοιροκοιτίας ως θησαυρού παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, είναι ιδιαίτερα σημαντικός ρόλος της κλειδί για τη μετάδοση του πολιτισμού από την Εγγύς Ανατολή στον Ευρωπαϊκό κόσμο.

Ο οικισμός

“Ο οικισμός της Χοιροκοιτίας είναι στα δεξιά του αυτοκινητόδρομου που οδηγεί απο την Λευκωσία στη Λεμεσό, δίπλα στο ομώνυμο χώρο της Χοιροκοιτίας, χτισμένος σ’ ένα κωνικό λόφο κοντά στον ποταμό του Μαρωνίου και περιλαμβάνει περίπου 150 μικρές κατοικίες. Ο οικισμός ανήκει σύμφωνα με την χρονολόγηση στην Νεολιθική εποχή I (αρχές της 6ης χιλιετίας).

Οι κατοικίες είναι κυκλικές και χτισμένες - οι περισσότερες - στις πλευρές ενός λίθινου κτίσματος, που αρχικά θεωρήθηκε ως δρόμος, αργότερα όμως υποστηρίχτηκε απο το Δρα de Brun ότι αποτελούσε το τείχος του οικισμού.

Η διάμετρος των κατοικιών φτάνει μέχρι τα 9 μέτρα (η μεγαλύτερη) και στο κάτω μέρος αποτελείτο από

Της Τούλας Χατζηκωστή

πέτρες του ποταμού, ενώ στο ανώτερο μέρος η κατοικία ήταν χτισμένη από τον πηλό χυτό η πλιθάρια. Λίθινοι πεσσοί και αντηρίδες βρέθηκαν στους εσωτερικούς τοίχους και άγγιζαν το πάτωμα, ένδειξη ίσως για στήριξη κάποιου υπερώου η άνω πάτωματος.

Τα κατώφλια ήταν υπερυψωμένα, τα θυρώματα μικρά για προστασία από τις πλημμύρες. Η στέγη ήταν θολωτή ή επίπεδη. Η εστία στη μέση χρησίμευε για φωτισμό η θέρμανση.

Οι κάτοικοι

α) Ασχολίες: Ανθρωπολόγοι, με βάση τα κρανία, υποστηρίζουν ότι η Χοιροκοιτία κατά την α' φάση της Νεολιθικής εποχής κατοικείτο απο μια ανάμεικτη μεσογειακή φυλή, που διαμορφώθηκε από την επικοινωνία με τον έξω κόσμο.

Η άλλη θεωρία, ότι, κατοικήθηκε απο “βραχυκεφάλους”, δε γίνεται αποδεκτή, γιατί ίσως η βραχυκεφαλία να οφείλεται σε τεχνητή παραμόρφωση του κρανίου (φαινόμενο συνηθισμένο στους λαούς από πολύ παλιά, αφού έδεναν το κεφάλι του παιδιού με κεφαλόδεσμο). Άλλοι υποστηρίζουν ότι οι πρώτοι κάτοικοι της Κύπρου ίσως να είναι “άποικοι” απο τα Βαλκάνια η τη Μακεδονία και τη

Θεσσαλία.

Οι κάτοικοι της Χοιροκοιτίας αποτελούσαν μια κοινότητα αγροτική, καλά οργανωμένη που ασχολείτο με αγροτικές εργασίες, όπως μαρτυρούν τα ευρήματα όπως οι μυλόλιθοι, δρεπάνια κ.α. Οι αιχμές των βελών που βρέθηκαν καθώς και τα οστέινα εργαλεία και κοσμήματα μαρτυρούν ότι ασχολούνταν επίσης με το κυνήγι αγριοπροβάτου και ελαφιού, ενώ είχαν εξημερώσει κατσίκες και πρόβατα. Με μεγάλη επιδεξιότητα επεξεργάζονταν σκληρούς λίθους όπως ο γριζοπράσινος ανδεσίτης, βασάλτης, διορίτης, κλπ. και κατασκεύαζαν εκπληκτικά λίθινα ξέβαθα εξωτερικά με ανάγλυφες ταινίες ή γραμμές.

Έγινε προσπάθεια για πήλινα αγγεία στην α' φάση της Νεολιθικής εποχής, αλλά αυτό κατορθώθηκε αργότερα στην β' φάση μετά το 5250. Γι' αυτό η α' φάση αυτή ονομάστηκε "ακεραμική". Παρόμοια λίθινα αγγεία βρέθηκαν στην Νέα Μάκρη, στην Αττική και στη Συρία (6000 π.χ.). Οι κάτοικοι ασχολούνταν επίσης με την ύφανση, αφού βρέθηκαν βελόνες και καρφίδες οστέινες.

β) Ειδώλια - ταφικά έθιμα:

Ειδώλια από πέτρα που βρίσκονται στο αρχαιολογικό μουσείο παριστάνουν ανδρικά και γυναικεία σώματα σε απλουστευμένη μορφή. Ο νεολιθι-

κός άνθρωπος έφτιαξε λατρευτικά ειδώλια της μητέρας - τροφού, την οποία λάτρεψε ως θεά, αφού ταύτισε τη γη με τη γυναίκα που έδινε ζωή.

Οι κάτοικοι της Χοιροκοιτίας πίστευαν στην μετά θάνατο ζωή. Στους τάφους που ήταν κάτω από τα δάπεδα των σπιτιών ή έξω, τοποθετούσαν το νεκρό σε στάση "συνεσταλμένη", δηλ. με τα πόδια λυγισμένα στο στήθος και μια μεγάλη πέτρα. Οι άντρες πρέπει να είχαν ύψος 1.60 και οι γυναίκες 1.50, και πέθαιναν στην ηλικία των 25 -40 χρόνων.

Μέσα στους τάφους βρέθηκαν πολλά κτερίσματα (αντικείμενα που τοποθετούνταν στους τάφους μαζί με το νεκρό) όπως περιδέραια, κύπελλα σπασμένα την ώρα της τελετής της ταφής. Βρέθηκαν επίσης κωνικά ή κυκλικά λίθινα αντικείμενα, διακοσμημένα με γραμμές (ίσως πιόνια κάποιου παιχνιδιού ή ομοιώματα θόλων.

Πρός το τέλος της Νεολιθικής περιόδου παρουσιάζονται ταφές γυναικών με βρέφη μαζί. Μερικοί υποστηρίζουν ότι αυτές προέρχονται από ανθρωποθυσίες, που ίσως γίνονται προς τιμήν κάποιου συγκεκριμένου προσώπου.

γ) Η σπουδαιότητα του χώρου: Η ανάπτυξη της α' φάσης του πολιτισμού της Χοιροκοιτίας διακόπηκε το κέντρο της ερημώθηκε.